

ДНЕВИНКЪ XXV

Засѣдание на 13 Априлия 1879.

Засѣданието се откри часа по 10 отъ прѣдсѣдателствующий г. Каравелова. Отъ прочитанието на списъкътъ на прѣдставителитѣ се узна, че отъ 229 души отсъствуватъ 52, спорѣдъ което Събранието се призна за законно.

Г. Каравеловъ напомни на Събранието, че дневника XVIII, който вчера се чете, е още несклученъ понеже г. Цанковъ си запази правото да говори върху формулата, която бѣше прѣдложилъ за прѣглеждане отъ Св. Синодъ книги богослужебни и учебницитѣ по Закона Божий.

Г. Цанковъ, като потвърди думитѣ на г. Каравелова, прибави: „Вий помнете, господа, че бѣхъ направилъ едно прѣдложение върху горнето, което стои до сега отворено. Азъ бѣхъ казалъ тогава, че съмъ готовъ да предложа тая формула, ако тѣхно Преосвященство сж съгласни, а отъ друга страна Събранието още тогава не бѣше противно, както и сега вѣрвамъ да не е, то предлагамъ формулата на одобрение.

Г. Цанковъ прочете слѣдующата формула:

„Священното писание, богослужебнитѣ книги и съчинения отъ догматическо съдържание опредѣлени за употрѣбление въ православнитѣ църкви, тѣй сжщо и учебницитѣ на Законъ Божий, назначени за употрѣбление въ училищата на православнитѣ, подлежатъ на предварително одобрение на Св. Синодъ“.

Тая формула се прие отъ Събранието. Тукъ г. Кършовскій искаше да говори още върху тая предметъ, но много гласове отъ Събранието викаха „Свършено! въпроса е вече исчерпанъ“!

Нѣкои отъ Събранието викаха да се внесе формулата въ Конституцията, а други искаха да се помѣсти въ дневника само.

На това г. Геровъ заблѣжи, че тия даже, които предложиха тая формула, тѣ сами искаха да се внесе тя въ протокола, а сега виждамъ, че искатъ да влѣзе тя въ Конституцията.

Г. Цанковъ възрази, че още не е рѣшено гдѣ да се помѣсти формулата.

Г. Кършовски мисли, че ще бжде противорѣчие да настоявами за въ протокола да се внесе формулата, защото вчера за друга една формула се рѣши да влѣде въ Конституцията.

Събранието прие да влѣзе формулата на г. Цанкова въ Конституцията.

Послѣ това се прочете дневникъ XVIII отъ 28 Марта и се призова Събранието да си направи блѣжжитѣ върху него.

1. Кировъ забѣлѣжи, че е отговорилъ на г. Паничерски ето какъ: „Азъ вѣрвамъ, че г. Паничерски ще се убѣди, че нѣма никое противорѣчие, ако само прочете рускии текстъ. Тамъ ясно се казва, че никой прѣдставителъ не може да приеме никакви инструкции отъ своя округъ съ цѣль непрѣменно да прокара нѣкое прѣдложение въ Камарата. Въ противенъ случай самия начинъ за общо гласуване на прѣдложенията на Камарата си губи смисълътъ.“

Г. Мариновъ претендира че въ дневника са пропуснати нѣкои негови думи, на което г. Каравеловъ му забѣлѣжи, че въ бюрото нѣма стенографи, за да записватъ всичкитѣ думи.

Г. Савва Илиевъ забѣлѣжи, че въ днешний дневникъ е подигнатъ въпросъ който оставенъ не рѣшенъ, им пно за избирателния законъ на бхдущата Камара. Казано е, че това избирание ще стане по способътъ, изложенъ въ Временнитѣ Правила; но това се отнася къмъ избирание на Събранието, което ще има за цѣль да избере първий князь. А колкото за слѣдующето Събрание което ще трае 3 години, за него ще трѣба да се изработи единъ постояненъ законъ за избирание и г. С. Илиевъ мисли, че настоящето Събрание има право и е компетентно да рѣши тоя въпросъ.

На това г. Каравеловъ отговори, че сегашното Събрание има дѣйствително право да съчини избирателния законъ, но не остана вече време.

Г. Хр. Стояновъ е на мнѣние да се остави тоя въпросъ за утрѣшното заседание, съ което се съгласи и г. С. Илиевъ.

Г. Помяновъ предложи на редакцията на XVI глава на проекта на Устава да се даде по голѣма свобода на бюрото. Въ нея продължи г. Помяновъ, се говори само за законодателната инициатива на правителството. Нъ понеже най приемливи и инициативата на Народното Събрание, то съобразно съ това трѣба да се преработятъ членовѣтъ на тая глава.

Прие се дневникъ XVIII и послѣ това се прочетоха дневницитѣ XIX, XX, XXI и XXII отъ 4-й, 5-й, 6-й и 7-й Априлия.

Г. Геровъ забѣлѣжи, че като е прѣдложилъ формулата за съставътъ на великото Народно Събрание, той е разбиралъ население 10 х. души отъ двата пола.

Г. Геичевъ му отговори, че формулата е писана отъ самого г. Герова, а въ дневникътъ тя просто е преписана.

Г. К. Цанковъ каза че поддържалъ мнѣнието да се позволи на Правителството да прави заемъ до два милиона въ екстренни случаи, но е настоявалъ да се внесе това въ Конституцията, а не дневникътъ.

Г. Касабовъ бѣлѣжи, че като е говорилъ за 5-та алинея, въ която се изразаватъ атрибуциитѣ на Държавний съвѣтъ, той се е изразилъ съ думитѣ „дава подъ съдъ“, а не сяди, както е казано въ дневникътъ.

Послѣ тии забѣлѣжки, дневникътъ се прие отъ Събранието, и г. Каравеловъ прочете слѣдующата телеграмма въ отговоръ на поздравлението, испратено отъ Негово Блаженство Прѣдсѣдателя на Събранието, по случай на чудесното избавление на Негово ИМПЕРАТОРСКО Величество Царя Освободителя. „Тырново. Евзарху Анфиму. Государь сердечно благодарить Васъ и Болгарскій Народъ за телеграмму по случаю избавленія своего по воля Божіей. Горчаковъ“.

Събранието на крака и съ викове „да живѣй“ изслуша тая телеграма, и рѣши по прѣдложението на г. Каравелова, да прати нова поздравителна телеграма до Царя-Освободителя, тъй като сега е въ пълния си съставъ.

При това г. Каравеловъ приложи, че имами още една длъжностъ да извършимъ. Тѣй като нѣмами никакъвъ паметникъ за освобождението си, то азъ прѣдлагамъ да задължимъ народа нравствено да построи храмъ въ Търново на Чанлъ Тепе, който храмъ да се посвети на Александра Невски, Русскій Святиецъ и герой. Това предложение се прие едногласно и съ въсхищение.

Г. Цанковъ прибави, че за това е потребно да се избере особна комиссия. Засѣданието се отложи за единъ часъ. При отваряннето му г. Каравеловъ каза, че не ще успѣемъ до утрѣ да внесемъ всичкитѣ поправки въ Конституцията, да я напечатами и да я разгледамъ за предварително чегенни отъ Събранието. За това утрѣ ще прочетемъ внесенитѣ поправки безъ да се тѣ печататъ, и печатанието да оставимъ за понеделникъ. Събранието се съгласи на това.

Прочете се отговорътъ на редакторътъ на *Kourier d'Orient*, Жанъ Шерти, по случай на поздравлението, което му бѣше пратено отъ Народното Събрание.

Г. Беронъ твърдѣ краснорѣчиво разви мисълта че наша длъжностъ и общо на Цѣлий Българскій Народъ е да въздигне храмъ на най високото мѣсто на Балканътъ, на Св. Николая, гдѣто толкова герои паднаха за нашата свобода; този храмъ да бѣже вѣченъ паметникъ на признателността ни къмъ братственикъ намъ русскій народъ. Вѣрвамъ, приложи г. Беронъ, че Народното Събрание не само ще се съгласи на предложението ми, но и съ въсгоръ и единопущие ще го приеме.

Послѣ думитѣ на г. Берона, г. Славейковъ каза: „не желалъ бихъ да говоря слѣдъ послѣднитѣ прѣдложения, които ни поведоха на повратки. Но прѣложенното на г. Берона се касае до такъвъ предметъ, който ни кара да треперимъ, като си припомнимъ великитѣ жертви принесени на нашата свобода и че ний сме длъжни да искажемъ признателността си не словомъ само но и дѣломъ. Много близо до мѣстото, въ което толкова жертва паднаха на свободата ни, лежатъ развалинитѣ на паметника за народа ни Звѣни-Градъ гдѣто е станало първото условие за да се подчини Българскій народъ на турцитѣ. Нѣмамъ съмнѣние, че освободителитѣ ни ще въздигнатъ паметникъ на гората Св. Николай, но то не е доста за насъ. Намъ предлежи да въздигнемъ тоя паметникъ на това мѣсто, дѣто въ светия подвигъ за освобождението ни, се слѣ кръвта ратницитѣ освободители съ тѣзи на освобождаемитѣ, тамъ дѣто въ основанията на този паметникъ ще лежатъ костите на героитѣ отъ двата братски народа, паднали въ ожесточена борба съ нашитѣ тирани. Тѣзи мѣста сж били свидѣтели на постидито ни поработение преди петстотинъ и толкова години и тамъ пакъ, въ нашитѣ дни, се оми срамътъ на това постидно робство. Предлагамъ при въздигането на тоя паметникъ да приеме участие всячкий Българскій народъ, защото тоя паметникъ ще послужи въ бъдуще, като паметна звѣзда, за съединението ни; той ще привлича и съсредоточава погледитѣ на всички българи отъ всичкитѣ страни на България“.

Това предложение се прие едногласно.

Само г. Цанковъ забѣтъжи, че за тая цѣлъ трѣба да се отреди особна комиссия. Чете се XXXIII дневникъ; при което г. Беронъ забѣлъжи, че не е употрѣ-

билъ думитѣ честни и совѣстни като прилагателни, когато говорилъ за послѣдний (170) членъ на Устава.

Г. Каравеловъ му възрази, че той дѣйствително е употрѣбилъ тия думи.

Г. Кириакъ Цанковъ забѣлѣжи, че въ 170 членъ на проекта той е желалъ да се употреби думата може на мѣсто трѣба.

Послѣ тия обѣлѣжки дневникътъ се прие и засѣданието се закры на 2¹/₄ часа подиръ пладня.

Прѣдсѣдателствующий: Каравеловъ.

Уполномоченный Императорскаго Россійскаго Коммиссара С. Лукияновъ.

Секретари: И. Н. Гюзелевъ, П. Генчевъ.